

УДК 378.016:37.011.3.-051

УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Тетяна Рожко-Павлишин,

кандидат педагогічних наук, старший викладач,
кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка,
м. Кременець, Україна

Анотація

У статті обґрунтовано актуальність дослідження проблеми професійної успішності вихователів дошкільних навчальних закладів, уточнено зміст поняття «професійна успішність вихователя», умови, чинники та складники такої успішності. На основі аналізу наукових джерел визначено програму професійного супроводу педагогічних кадрів, що включає різні форми залучення педагогів до процесу активної діяльності для успіху (проектування, ділові ігри, семінари-практикуми, професійні конкурси, портфоліо, дискусійні клуби, тьюторінг). Розглянуто принципи супроводу професійної успішності вихователів дошкільних навчальних закладів (принцип особистісно орієнтованого підходу, принцип системності, принцип інтеграції, принцип педагогічної компетентності, принцип загалності, принцип успішності, принцип мобільності).

Ключові слова: професійна успішність, вихователь закладу дошкільної освіти, діяльність, принципи, умови.

Постановка проблеми в контексті сучасної педагогічної науки та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Сьогодні, коли в Україні утверджується нова якість освіти, життя, ми звертаємо увагу саме на проблему професійної ефективності в освіті, успішності педагога. Модернізація освітньої галузі вимагає чіткого бачення стратегії розвитку нашої держави, забезпечення її національної конкурентоспроможності.

сті, досягнення стійкого соціально-економічного розвитку і високих стандартів життя. В умовах стрімкої глобальної трансформації світу одним з ключових завдань є забезпечення відповідності освітніх послуг потребам суспільства у кваліфікованих фахівцях. Значною мірою такі запити стосуються проблеми професійної успішності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в Україні.

Суспільству, що розвивається як громадянське, потрібні люди, здатні творчо самореалізуватися та ефективно взаємодіяти в усіх суспільних сферах, продуктивно співпрацювати в різних соціальних групах і командах. Тому актуальності набуває питання професійної підготовки молоді, зокрема професійної успішності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, яка забезпечує готовність випускника до професійної діяльності та життя загалом, здатність змінюватися й пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати інформацією, активно впливати на події, результативно взаємодіяти з оточенням. Навчальні заклади як відкриті соціально-педагогічні системи сприяють соціалізації студентської молоді та її розвитку на основі соціально вагомих норм, цінностей і традицій. Кожний заклад освіти покликаний створити умови для формування у студентів ключових компетентностей, зокрема професійної, що допомагає їхній соціалізації та успішній життєдіяльності в соціально неоднорідному суспільстві [1].

У зв'язку з цим проблема формування професійної успішності студентів закладів вищої освіти набуває особливого значення, оскільки система професійної освіти має сприяти ефективній життєвій адаптації молоді, пристосуванню до мінливих соціальних умов, виробленню ціннісних настанов і практичних умінь. З огляду на це необхідно скоригувати сучасний навчальний процес у закладів вищої освіти, щоб створити оптимальні умови для формування професійної успішності студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз дозволяє виділити напрями наукового дослідження, які сприяють розробці проблеми професійної успішності педагога. Значне місце серед таких досліджень займає психологічне осмислення проблеми професійної діяльності (праці Т. Антоненко, І. Беха, О. Бондарчук, Н. Волянюк, О. Журавльова, Л. Зайцевої, Л. Карамушки, В. Ликової, Г. Ложкіна, В. Носкова, В. Панка, В. Семиченко, С. Смирнова, Д. Фельдштейна та ін.), зокрема готовності до опанування нових галузей знань, особистісного й професійного розвитку (Р. Бойс, О. Бородуліна, Г. Васянович, О. Величко, В. Іващенко, Є. Крігер, А. Портнова, В. Слобожчиков, Л. Спіцина, Т. Траверсе).

Значний науковий інтерес викликають дослідження психології професіоналізму, а саме: психологія праці як загальнотеоретична проблема (М. Армстрон, О. Бондарчук, Н. Волянюк, Г. Ложкін, Н. Лукашевич, М. Пряжников, В. Толочек та ін.); психологія кар'єри та професійного розвитку (Г. Балл, О. Бондарчук, А. Деркач, С. Дружилов, Е. Зеєр, О. Іванова, Л. Карамушка, Є. Клімов, А. Маркова, Л. Мітіна, Г. Нікіфоров, Ю. Поваренков, Ю. Швалб та ін.); психологічні аспекти професійної ідентичності (Г. Балл, Н. Волянюк, В. Зливков, С. Копилов, Г. Ложкін, В. Луніна, М. Марунець, В. Семиченко, О. Фонарьов та ін.); професійна компетентність (А. Ангеловський, Р. Бояцис, О. Брюховецька, В. Єнгаличев, Л. Колбасова, Д. Махотін, Дж. Равен, Ю. Фролов, Т. Хайленд, Ю. Швалб та ін.); мотивація професійної діяльності (І. Арендачук, Ж. Вірна, М. Овчинніков, Т. Приходько, І. Трушина, Д. Циринг і т. д.); самовдосконалення як психологічна проблема розвитку професіоналізму (Г. Балл, В. Семиченко, Л. Карамушка, С. Максименко, В. Моргун, Т. Титаренко, О. Філь, Н. Чепелева та ін.); інші аспекти (рівні, критерії, функції) професійної діяльності (А. Батаршев, М. Дмітрієва, С. Дружилов, Н. Еверт, Е. Зеєр, Є. Клімов, В. Татенко, Е. Шейн, Т. Яценко і т. д.).

Формування цілей статті. Мета статті – здійснити теоретико-методологічний аналіз проблеми професійної успішності вихователів дошкільних навчальних закладів, уточнити зміст поняття «професійна успішність вихователя», умови, чинники та складники такої успішності.

Виклад основного матеріалу. Основним критерієм успішності педагогічної діяльності, її прогнозованого результату й ефективності є формування творчої особистості вихованця у процесі навчання і виховання. Вихователю, важливо не лише формувати творчу особистість, а й допомогти вихованцю розкрити свій потенціал, досягти у професійній сфері найвищих успіхів.

Показником успішності фахівця-педагога є наявність у структурі його особистості таких компонентів: мотиваційно-ціннісного (наявність мотивації, особистісної зацікавленості), когнітивного (наявності теоретичних знань) та операційно-діяльнісного (володіння технологіями у сфері педагогічної діяльності).

Забезпечення функціонування цих складників на рівні сучасних вимог можливе за умов високого професіоналізму, майстерності педагога, що передбачає (за І. Зязюном): гуманістичну спрямованість, наявність професійних знань, педагогічної техніки і педагогічних здібностей [5]. Професіоналізм педагога можна охарактеризувати за рівнями результативності його педагогічної діяльності (за Н. Кузьміною): – репродуктивний рівень – педагог уміє передати іншим те, що знає сам; – адаптивний рівень – уміє пристосувати своє повідомлення до аудиторії слухачів; – локально-моделювальний рівень – володіє стратегіями формування знань, умінь, навичок з окремих розділів програми, галузей знань; – системно-моделювальний рівень – педагог володіє стратегіями формування потрібної системи знань, умінь і навичок загалом; – системно-моделювальна творчість – володіє стратегіями перетворення предмета повідомлення на засіб формуван-

ня творчої особистості, здатної до саморозвитку в нових умовах. Цей підхід суголосний з теорією розвитку креативності П. Просецького (В. Дружиніна), що передбачає: етап наслідування (копіювання) → творче наслідування → репродуктивну (наслідувальну) творчість → оригінальну творчість [3].

Постійна праця, прагнення до самовдосконалення, саморозвитку сприяють становленню педагога як професіонала. Але іноді педагоги зупиняються у своєму розвитку. Це виявляється у відсутності мотиваційної готовності, втоми, перенасиченості враженнями, професійному вигорянні, неусвідомленні педагогічних ідеалів, а також у вигляді педагогічної неспроможності. Уникнути такого розвитку подій можна, якщо змінити управлінські підходи до надання професійної допомоги педагогічним кадрам [4].

Успішно організований супровід відкриває перспективи особистісного зростання, допомагає педагогу увійти в ту «зону розвитку», яка йому поки що не доступна. З метою створення умов для професійного спілкування педагогів, удосконалення їхньої педагогічної майстерності в освітній установі необхідна програма професійного супроводу педагогічних кадрів, що включає різні форми залучення педагогів до процесу активної діяльності для успіху [1].

1. Проектування – інтеграційна діяльність у межах прикладної науки як науковий напрям педагогіки й організованої практичної діяльності, спрямований на вирішення завдань розвитку, перетворення, удосконалення, розв'язання суперечностей у сучасних освітніх системах; вирішення педагогічних ситуацій [1]. Педагогічна ситуація є фактом, життєвою історією, з якою зустрічається вихователь у повсякденній роботі, ставлячи перед ним педагогічні завдання, що вимагають конкретного вирішення. Педагогічні ситуації можуть бути штатними і позаштатними. Якщо педагогічні ситуації часто зустрічаються у вихов-

ному процесі, то вони вважаються штатними. Вони дають змогу в процесі аналізу дій вихованців швидко сформулювати педагогічні завдання, вирішити їх і ліквідувати ці ситуації. Рідко зустрічаються поза штатні, – потребуючи тривалого часу для свого вирішення. До особливостей таких ситуацій відносимо те, що інколи вони можуть бути нерозв'язними.

2. Ділові ігри мають велике позитивне значення. За їх допомогою можна максимально активізувати учасників для досягнення поставленої мети. Ділова гра імітує різні реальні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю, імітує всілякі аспекти людської активності і соціальної взаємодії. Ділові гри є педагогічним засобом, активною формою навчання, яка інтенсифікує навчальну діяльність, моделюючи управлінські, психологічні, педагогічні та інші ситуації, ігри дають можливість аналізувати ситуації й виробляти оптимальні дії в подальшому. Типологія ділових ігор досить різноманітна, що зумовлено методикою їх проведення та поставленим цілям: «мозковий штурм», групові дискусії, дидактичні та управлінські, рольові, імітаційні, проблемно-орієнтовані, інноваційні, ансамблеві, організаційно-діяльні (Г. Щедровицький) і т. д. Різновидом ігрових методів є ігрове моделювання, мета якого – моделювання дій педагога на різних стадіях розробки і прийняття педагогічного рішення. Учасники ігор демонструють: психолого-педагогічну ерудованість, що проявляється при обговоренні нормативної моделі, в обґрунтуванні її ефективності, в оцінці очікуваного результату; соціально-професійну орієнтацію як відображення певної стратегії і центрації професійної поведінки; твердість педагогічної позиції, тобто погляди і переконання, уміння відстояти свою точку зору, яка є сплавом теорії та практики, результатом пошуків і педагогічних знахідок у вирішенні педагогічних завдань; вміння аналізувати педагогічні явища; уміння використовувати необхідні ідеї, теорії й концепції;

уміння співпрацювати з колегами, спілкуватися з ними на професійному рівні.

3. Семінари-практикуми та тренінги також вважаємо ефективною формою залучення педагогів до творчої, пошукової, експериментально-дослідницької діяльності, що підвищують їхню загальнопедагогічну культуру. Семінар-практикум – одна з ефективних форм методичної роботи в дитячому садку, оскільки дає змогу глибше і систематичніше вивчити проблему, яка розглядається, підкріпити теоретичний матеріал прикладами з практики, показом окремих прийомів і способів роботи. Головними завданнями семінарів-практикумів є: удосконалення професійної майстерності педагогів у певному виді діяльності; розвиток творчості та фантазії педагогів; обговорення різних поглядів, ведення дискусій; створення проблемних ситуацій, даючи можливість виробити єдині позиції в рішенні проблеми, створити практично доцільні рекомендації.

Нині слово «тренінг» використовується досить широко. Так називають інтенсивний курс навчання, що поєднує короткі теоретичні семінари та практичну обробку навичок за короткий термін.

Тренінг – це форма інтерактивного навчання, метою якого є розвиток компетентності міжособистісного і професійної поведінки в спілкуванні [7].

Такі форми діяльності спрямовані на вдосконалення професійної майстерності педагогів. Вони систематизують прийоми і методи створення ситуації успіху.

4. Професійні конкурси можна розглядати як етап підвищення професіоналізму педагогів. Педагог, орієнтований на успішний професійний ріст, прагне заявити про себе широкому загалу. Одним з головних і вагомих педагогічних конкурсів є «Вихователь року». Конкурс допомагає педагогу включитися в активну інноваційну діяльність, найбільш повно здійснити особистісно орієнтований підхід до свого професійного й кар'єрного росту. Написання твор-

чих робіт – активний процес праці педагога, спрямований на пошук раціональніших шляхів навчально-виховної роботи, ефективніше здійснення педагогічної діяльності, коли вихователь не сліпо бере чуже, а багато перевіряє, досліджує, шукає і на основі вже досягнутого наукою та практикою проектує, створює свій досвід.

5. Портфоліо – фіксування, накопичення, оцінка й самооцінка індивідуальних досягнень фахівця за певний період часу. Цей метод дає змогу педагогу самостійно проаналізувати задовільні і не дуже результати професійної діяльності з тим, щоб зробити певні висновки про подальше успішне просування в професії – професійній кар'єрі.

Ведення аналітичного щоденника є одним із засобів відстеження педагогом результатів своєї діяльності; фіксування проміжних результатів діяльності, засобів, якими вони досягаються, його ведення допомагає педагогу виходити на рівень узагальнення, аналізу своєї діяльності.

6. Дискусійний клуб – це відкритий майданчик (портал) для всебічного обговорення найактуальніших педагогічних проблем, забезпечує конструктивне спілкування педагогів один з одним.

7. На сьогодні доволі популярною технологією реалізації вказаних вище форм включення педагогів у поле досягнень є тьюторінг. Тьюторінг – процес індивідуального і диференційованого супроводу педагогів, реалізованого в умовах спеціально організованої розвивальної взаємодії тьюторів і фахівців освітньої організації, що дає можливість гнучко реагувати на професійні особистісні запити педагогів, тобто на успіхи і неуспіхи, відкриття, ідеї, переваги, оцінки, проблеми та труднощі. Тьюторінг – це процес, який усуває причини професійної незадоволеності педагогів, формує позитивні професійні настанови, актуалізує особистісний потенціал розвитку педагога [6].

Педагогам-початківцям супровід на етапі входження у професію допоможе успішно пройти адаптацію в просто-

рі дитячого садка, збільшить кількість охочих продовжити роботу в дошкільному навчальному закладі. Супровід педагогів, які мають достатній досвід роботи, дає змогу посилити їхню мотивацію і забезпечити подальший творчий розвиток особистості за допомогою професії.

Педагог, що супроводжує, або тьютор, – найближчий порадник і помічник у всіх складнощах, це наставник, консультант, партнер. Завдання тьютора – забезпечити супровід індивідуальної траєкторії розвитку й освіти педагога, надати допомогу фахівцю в розвитку його професійних здібностей. Тьютору необхідно будувати простір випробування. Воно виникає, якщо у тьюторанта є творчі продуктивні завдання. У цьому випадку діяльність тьютора спрямована на: побудову практики розширення його власних можливостей (на матеріалі реального життя тьюторанта), самовизначення, підключення суб'єктного ставлення до побудови власного просування до успіху.

До основних завдань формування системи тьюторського супроводу освітніх відносин в дошкільному навчальному закладі належать:

- створення цілісної системи методичної роботи з метою забезпечення безперервності освіти педагогів;
- узагальнення прогресивного педагогічного досвіду;
- розвиток у керівників і педагогів умінь формулювати запит на консультаційний супровід;
- розвиток у педагогів-дослідників умінь розвиватися та вчитися самостійно;
- підвищення рівня мотивації педагогів;
- організація інноваційної й проектної діяльності;
- розвиток у педагогів навичок самоконтролю;
- розвиток в учасників експерименту вміння оцінювати свою діяльність і результати професійного розвитку;
- здійснення контролю за організацією процесу дослідницької діяльності та професійного розвитку тьютора й наслідками цієї діяльності;

- надання психолого-педагогічної допомоги молодим фахівцям;
- забезпечення педагогічної взаємодії на високому рівні партнерства;
- вибір форм, способів та засобів саморозвитку в умовах експериментальної діяльності;
- визначення форм публічної презентації результатів саморозвитку спільно з педагогами та керівниками.

Тьютор, який супроводжує процес професійного розвитку:

- проводить індивідуальні консультаційні заняття, що орієнтують педагога в проблемному полі дослідження і пошуку адекватної методології розгляду шляхів вирішення обраної проблематики;

– індивідуально консультує з питань професійної самоосвіти і в рамках побудови індивідуальної траєкторії професійного розвитку тьюторанта допомагає: визначити цілі й оптимальні шляхи їх досягнення; погоджувати індивідуальні цілі з метою освітньої організації; отримувати задоволення від педагогічної діяльності; учитися знаходити шляхи ефективної співпраці; підвищувати відповідальність та самостійність педагогів; швидко приймати необхідні рішення в складних ситуаціях; усвідомлювати свої можливості й освітні перспективи, робити усвідомлений освітній запит; складати свою індивідуальну освітню програму; відкривати нові можливості.

Продуктами спільної роботи можуть бути індивідуальні освітні програми, портфоліо, проекти та дослідження і т. д.

Утілення програми тьюторського супроводу дає такі результати: створюються умови для реалізації свободи і самовизначення, цінності індивідуалізації, осмисленого ставлення педагога до перспектив подальшого розвитку, свого майбутнього.

Розглянемо принципи супроводу професійної успішності педагогів дошкільних навчальних закладів:

1. Принцип особистісно орієнтованого підходу.

Основу супроводу складають запити, проблеми педагогів, цілі та завдання, поставлені учасниками педагогічної, управлінської, експериментальної чи дослідницької діяльності, виявлені в результаті моніторингу.

2. Принцип системності.

Здійснення психолого-педагогічного супроводу включає таку систему етапів: діагностика, проектування, планування, консультування та психолого-педагогічна освіта фахівців дошкільних навчальних закладів.

3. Принцип інтеграції.

Форми і види організації супроводу орієнтовані на організацію індивідуальної та колективної розумової діяльності, вибудованої на інтеграції розвитку практичних умінь в реальних ситуаціях взаємодії з колегами, дітьми, батьками, й осмисленні психолого-педагогічних основ педагогічної діяльності.

4. Принцип педагогічної компетентності.

Зміст психолого-педагогічного супроводу базується на професійних інтересах, досвіді, рівні професійної компетентності педагогів дошкільної освітньої організації.

5. Принцип загальності.

Психолого-педагогічний супровід реалізується щодо кожного педагога дошкільних навчальних закладів.

6. Принцип успішності.

Психолого-педагогічний супровід створює умови, у яких педагоги відчувають і вірять у свої різнобічні здібності в професійному та особистісному розвитку.

7. Принцип мобільності.

Зміст супроводу професійної успішності педагогів постійно розвивається, змінюється, коригується в об'єктивних та суб'єктивних умовах розвитку освіти.

1. Професійна діяльність являє собою процес безперервного становлення і розвитку професіоналізму суб'єкта діяльності. Професіоналізм позначається на успішності професійної діяльності.

2. Успіх у професійній діяльності педагога передбачає досягнення значущої мети, подолання або перетворення умов, що перешкоджають її досягненню.

3. Під професійною успішністю педагога розуміють суб'єктно-особистісний стан, що характеризується проживанням особистісних досягнень у педагогічній діяльності, виникає на ціннісній основі прагнення до результативності педагогічної праці.

4. Професійна успішність педагога розкривається в таких компонентах: здатності до самоврядування в педагогічній діяльності, саморозвитку та самовдосконалення; комунікативні здібності; динамічний розвиток творчого потенціалу; готовність до підвищення рівня професійної і емоційної стійкості.

5. Професійно важливі якості та індивідуально-психологічні особливості педагога дошкільної освіти, що впливають на успішність, визначимо у вигляді низки компонентів:

– особистісний (мотивація, ціннісно-смісловий зміст професійної діяльності, професійне мислення; емоційно-вольова сфера; рефлексивні здібності; креативність і творчий підхід до виконання професійних обов'язків);

– когнітивний (академічні, методичні, психолого-педагогічні, наукові та правові знання);

– діяльнісний (проектувальні, організаторські, комунікативні, діагностичні, інформаційні, науково-дослідні, здоров'язберігальні вміння).

6. Правильно організований супровід відкриває перспективи особистісного зростання, допомагає педагогу увійти в «зону успішного розвитку».

7. Формою залучення педагогів до процесу діяльності, що сприяє зростанню професійної успішності, є тьюторінг. Тьюторінг визначається як процес побудови тривалого спрямованого просування і супроводу педагогів в умовах спеціально організованого розвивальної взаємодії,

де відносини тьюторів і фахівців (педагогів) освітнього закладу індивідуалізовані, персоніфіковані, тобто всі успіхи й неуспіхи, ідеї, відкриття, оцінки, переваги, проблеми та труднощі стають загальним надбанням, предметом подальшої розвивальної взаємодії.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у досліджуваному напрямі. Отже, професійна успішність – це структурна і функціональна єдність психологічних умов, чинників та показників, спрямованих на досягнення й визначення результатів професійної діяльності; процес узгодження соціальних, професійних вимог з особистісними цілями, потребами та цінностями з метою формування ефективної системи психологічних стимулів для вдосконалення педагогічної та наукової діяльності дошкільного навчального закладу.

Умовами досягнення професійної успішності вихователя можна вважати певні зовнішні (цілі та завдання професійної діяльності, система професійних вимог, суспільні запити, корпоративна культура) і внутрішні (потреби, мотивація, рівень домагань, здібності тощо) чинники, що сприяють досягненню певних професійних результатів.

Психологічна структура професійної успішності вихователя дошкільного навчального закладу потребує уточнення тому подальші дослідження будуть націлені на поглиблений аналіз та з'ясування системи складників професійної успішності вихователя.

Список використаних джерел

1. Біла І. М. Стратегії професійної успішності сучасного педагога. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір» (3–5 червня 2016 р.). Луцьк: ФОП Покора І. О., 2016. С. 38–43.
2. Ковалева Т. М. Матеріали курсу «Основы тьюторского сопровождения в общем образовании»: лекции 1–4. Москва: Педагогический университет «Первое сентября», 2010. 56 с.

3. Кузьмина Н. В. Способности, одаренность, талант учителя. Ленинград, 1985. 165 с.
4. Кучеренко Є. В. Проблема взаємозв'язку суб'єктивної та об'єктивної успішності вчителя. Успішність особистості: потенціал та обмеження : Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / За редакцією М. Л. Смульсон, Л. М. Зінченко. КВ]Д: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. С. 149–151.
5. Педагогічна майстерність: хрестоматія: навч. посіб. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. Київ: Вища шк., 2006. 606 с.
6. Сторожук Н. А. Сальнікова О. Ф., Ряба Л. О. Структурно-функціональний аналіз діяльності тьютора в системі організації та супроводу навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. Вип. 44. С. 238–245.
7. Форверг М., Альберг Т. Характеристика соціально-психологічного тренінга поведіння. *Психологічний журнал*. Том 5. № 4. 1984. С. 57–64.

References

1. Bila I. M. Stratehii profesiinoi uspishnosti suchasnoho pedahoha [Strategies for professional progress of a modern teacher. Materials of the International Scientific and Practical Conference «Actual Problems of Pedagogical Education: European and National Dimension»]. *Materialy I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni problemy pedahohichnoi osvity: yevropeyskyi i natsionalnyi vymir»* (3–5 chervnia 2016 r.). Lutsk: FOP Pokora I. O., 2016. S. 38–43.
2. Kovaleva T. M. Materialyi kursa «Osnovyi tyutorskogo soprovozhdeniya v obschem obrazovanii» [Materials of the course «Fundamentals of tutoring in general education»]: leksii 1–4. Moskva: Pedagogicheskiiy universitet «Pervoe sentyabrya», 2010. 56 s.
3. Kuzmina N. V. Sposobnosti, odarennost, talant uchitelya [Abilities, gift and talent of a teacher]. Leningrad, 1985. 165 s.

4. Kucherenko Ye. V. Problema vzaiemozv'iazku subiektyvnoi ta obiektyvnoi uspishnosti vchytelia [The problem of the relationship between the subjective and objective achievement of a teacher. The success of an individual: potential and limitations]. *Uspishnist osobystosti: potentsial ta obmezhenia : Tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii / Za redaktsiieiu M. L. Smulson, L. M. Zinchenko.* Kyiv: Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2010. S. 149–151.
5. Pedahohichna maisternist: khrestomatiia [Pedagogical skills. Reader]: navch. posib. / Uporiad.: I. A. Ziazium, N. H. Bazylevych, T. H. Dmytrenko ta in.; Za red. I. A. Ziaziuma. Kyiv: Vyshcha shk., 2006. 606 s.
6. Storozhuk N. A. Salnikova O. F., Riaba L. O. Strukturno-funktsionalnyi analiz diialnosti tiutora v systemi orhanizatsii ta suprovodu navchalno-vykhovnoho protsesu u vyshchomu navchalnomu zakladi [Structural and functional analysis of the tutor's activity in the system of organization and support of the educational process in the higher educational institution. Collection of scientific works of the Military Institute of the Kyiv National Taras Shevchenko University]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka.* 2013. Vyp. 44. S. 238–245.
7. Forverg M., Alberg T. Charakteristika sotsialno-psihologicheskogo treninga povedeniya [Characteristics of the socio-psychological behavior training. Psychological Journal]. *Psihologicheskii zhurnal.* Tom 5. # 4. 1984. S. 57–64.

Татьяна Рожко-Павлышын,

кандидат педагогических наук, старший преподаватель,
кафедра теории и методики дошкольного
и начального образования,
Кременецкая областная гуманитарно-педагогическая
академия им. Тараса Шевченка,
Кременец, Украина

Рожко-Павлышын Т. А.

**УСЛОВИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ УСПЕШНОСТИ
ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ**

Аннотация

В статье обоснована актуальность исследования проблемы профессиональной успешности воспитателей дошкольных учебных заведений, уточнено содержание понятия «профессиональная успешность воспитателя», условия, факторы и составляющие такой успешности. На основе анализа научных источников определен опрограму профессионального сопровождения педагогических кадров, включая различные формы привлечения педагогов к процессу активной деятельности для успеха. Рассмотрены принципы сопровождения профессиональной успешности воспитателей дошкольных учебных заведений.

Ключевые слова: профессиональная успешность, воспитатель учреждения дошкольного образования, деятельность, принципы, условия.

Tetiana Rozhko-Pavlyshyn,

Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ph.D), Senior Lecturer,
Department of Theory and Methods of Preschool
and Primary Education
Taras Shevchenko Regional Humanitarian-Pedagogical
Academy of Kremenets
Kremenets, Ukraine
E-mail: tana.rzhk@gmail.com

Rozhko-Pavlyshyn T. A.

CONDITIONS OF PROFESSIONAL SUCCESS OF THE PRESCHOOL EDUCATIONAL ESTABLISHMENT TEACHER

Abstract

*The article is devoted to the relevance of studying the problem of professional success of the preschool educational establishment teachers. **The purpose of the article** is to carry out a theoretical and methodological analysis of the problem of professional success of the preschool educational establishment teachers, to clarify the content of the concept of «professional success of an educator», its conditions, factors and components. The content of the concept of «professional success of an educator», the conditions, factors and components of such success are defined in the article. On the basis*

of scientific sources' analysis, the program of professional support of pedagogical personnel is determined; it includes different forms of involving preschool educational establishment teachers in the process of active work for a success (design, business games, workshops, professional contests, portfolio, discussion clubs, tutoring). The principles of assisting the professional success of preschool educational establishment teachers are considered (the principle of a person-centered approach, the principle of systematicity, the principle of integration, the principle of pedagogical competence, the principle of universality, the principle of continuity, the principle of mobility). **Conclusions.** The professional success is a structural and functional unity of psychological conditions, factors and indicators aimed at achieving and defining the results of professional activity; the process of harmonizing social, professional requirements with personal goals, needs and values in order to form an effective system of psychological incentives for improving the pedagogical and scientific activities of preschool educational establishments. The certain external (goals and objectives of professional activity, professional requirements system, social needs, corporate culture) and internal (needs, motivation, abilities, etc.) factors that promote the achievement of certain professional results can be considered as the conditions for achievement of the educator's professional success. The psychological structure of the professional success of preschool educational establishment teachers needs to be clarified; therefore a further research will be aimed at in-depth analyzing and clarifying the system of components of the preschool educational establishment teachers' professional success.

Key words: successful professional activity, preschool educational establishment teachers, activity, principles, conditions.